

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Cleticon.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

Latine dicitur *dissolutio*, vel *inconnatio*. *A-syntheticum* autem, modo per singula verba fit, *æra*, manus, naualia demus. Et, hæc eadem *Acnea*, terram, mare, sidera iuro. Modò per plura verba, & per ea, quæ Græci vocant *ἁόλα*.

Densque, quid vester serui uehat, unde sero nas

Ventus agat nubes: quid cogitat humidus au-

ster,

Sol tibi signa dabit.

(Et) --- *nube caua speculantur amicti,*

Quæ fortuna vires, classem quo litore li-

quant.

Quid veniant, &c.

Auxesis.

Vehemens rei amplificatio. Vt 2. Philipp. O rem non modo visu scèdam, sed etiam auditu, si inter canam in tuis illis immanibus poculis, hoc tibi accidisset, &.

Brachyopsis.

P. Rut. *Sup. p. 9.*

Hoc fieri solet, cum orator breuitate sententia præcedit auditoris expectationem. *Ly-fia*, *Quæres à me*, qui iure obtinere possim, quo iure mihi *Poliænus* reliquit, quo iure prætor dedit possessionem. *Leges* me defendunt, ad te non pertinent, hi veritatem sequantur. Item eiusdem. Sed nos æquum est voluntatem dispicere. Nam consilio valuit, fortuna lapsus est: homo fuit, factur, concedendum non omnia posse; hoc enim Deorum est proprium.

Characterismus.

P. Rut. *Lup. p. 3.*

Quemadmodum pictor coloribus figuras describit: sic orator hoc schemate, aut vitia, aut virtutes eorù, de quibus loquitur, deformat. *Lyconis*, quid in hoc arbitrer bonæ spei reliquum residere, qui omne vitæ tempus vna, ac desperatissima consuetudine produxit? Nam simul atque ex prioribus horis diei, nimia cibi, ac vini satietate vix meridiano tempore, plenus crapula est expectectus: primum, oculis mero madidis, humore obæcatis, visu grauidis, lucem constanter intueri non potest: deinde confectis viribus, utpote cuius venæ non sanguine, sed vino sunt repletæ, se ipse erigere non valet: tandem duobus innixus, languidus, qui cubado sit defatigatus, tunicatus, sine pallio, soleatus præ lectulo, palliolo frigus à capite defendens, flexa ceruice, summifis genibus, colore exangui, protinus ex cubiculari lectulo excitatus, in triclinium trahitur. Ibi præsto sunt quotidiani, pauci codem

studio excitati contiuæ. Hic verò princeps paulum illud reliquum, quod habet, mentis ac sensus, poculis extrudere festinat, & eos bibendo prouocat, & lacessit, perinde, ac si in hostium prælio, quam plurimos superarit, atque afflixerit, amplissimam sibi victoriam paratam existimans. Interea procedit simul, & illud tempus, & potatio: oculi vinum lachrymantes caligant, ebriosum ipsi, vix e-brij cognoscunt: alius sine causa iurgio proximum lacessit: alius somno deditus, vi cogitur vigilare: alius rixari parat: alium turbas vitantem, ac domum reuerti cupientem retinet ianitor, pulsat, exire prohibet domum, interdicitum demonstrans. Interim alium contumeliosè extra ianuam eiectum, vacillantem puer sustentat, ac ducit, pallium per lutum trahentem. Nouissimè solus in triclinio relictus, non prius poculum ex manibus emittit, quam somnus oppressit bibentem, ac dissolutis artibus, ipsum poculum suapte natura dormienti excidit.

Catachresis.

Abusio vocis, vt, equum ædificant.

Catars.

κατάρσις, execratio, vt, *Dij te perdant, fugitive.* Eadem Ara.

Charientismus.

Siue *scomma*. Hac figura fit festiua dictio, cum amonitate mordax, vt apud Ciceronem, infirmo corpore, atque ægro colore, vt ipse iudicare, &c. Et apud eundem: facite enim, vt vultum ipsius, & illam vsque ad talos demissam purpuram cogitetis.

Jul. p. 24.

Κιασόν.

Apud Scholiasten Aristidis eadem est figura, ac *chiasmus*, decessatarum, scilicet sententiarum textura, vt, *Doctorem sanctissimus, & Sanctorum Doctissimus.*

Chlensismus.

Siue *epicentomesis*. Hac figura risum excitat, & Idem. seuerè proposita vafre excutit, eludens personarum, aut rerum comparationem. Vt apud Virgilium, meque timoris Argue tu Drance. Apud Ciceronem. Quasi verò, ego de facie tua catamite dixerim: vel alias potuisset contumeliosius facere, si tibi hoc *Parmeno* peraliquem, ac non ipse *Parmeno* nuuississet. Est vt apparet ironiæ species.

Clasicon.

κλατικόνος χήμα est inuocatio, vnde *κλατικόνος ἕμνοι*, hymni ad Deorum opem inuocanda.

P. 2

dant,

dam; Facit, inquit Hermogenes, hæc figura Apostrophæ, & μεταφορά, hoc est vehementiorem quandam imperum sermonis.

Climax

Quod Græci vocant, *ascensum* nominetur à nobis. Malo enim ascensum, quam scalam, aut gradiculos, ut quidam dixerunt. Est autem figura, perquam decora, & à Demosthene commendata: in qua postremum quodque verbum in priore membro, aut parte aliqua elocutionis positum, in inferiorem rursus assumptum iniicitur: atque ita, velut gradibus quibusdam, connectitur oratio: ad hunc modum: Ponam enim ipsum Demosthenicum versum: Et non dixi hæc quidem, non autem scripsi: nec scripsi quidem, non profectus sum autem ad legationem: nec profectus quidem, non persuasi autem Thebanis. Hic animaduertis quanto elatius dicta sint, quam si simpliciter enuntiasset, & dixi hæc, & scripsi, & in legationem profectus sum, & persuasi Thebanis. Sic M. Tullius pro Milone. Neque verò se populo solum, sed etiam senatui commisit: nec senatui modò, sed etiam publicis præsidij, & armis: neque his tantum, sed etiam eius potestati, cui senatus totam Remp. commisit. Parcè autem vsus est figura. Nam in tertio gradu contentus fuit dicere, neque his tantum, ne rursus totum illud repeteret, neque solum publicis præsidij, & armis tantum: videlicet, quia & longum, & insuaue futurum erat. Egregiè autem, & (ut mihi videtur) feliciter, Licinius Calvus in Vatinius, non ergo pecuniarum magis, quam repetundarum; neque maiestatis magis, quam Plancie legis: neque Plancie legis magis, quam ambitus: neque ambitua magis, quam omnium legum omnia iudicia perierunt.

Inl. Rufini
33.

Climax est, cum ex re in rem gradum tibi sententiæ faciunt, ut, quæ Phæbo pater omnipotens, mihi Phæbus Apollo Prædixit, &c. Et,

Torua leana lupum, sequitur lupum ipse capellam:

Tloronem cyrtum sequitur lascium capella.
Latine hæc figura dicitur gradatio.

Cænoses.

Hoc duorum schematum coniunctionem habet: quod & ab vno verbo omnes sententiæ incipiunt, & in vno nouissimè acquiescunt. *Stratoelus*, Quæritis nouam rationem administrandæ reip. at reperire meliorem,

P. Ansil. p.
Spanalepsis

quàm à maioribus accepistis, non potestis. Quæritis maximis sumptibus faciendis, quomodo tributa ne conferatis? at consilij capias ætarij opes, quas cupitis, augere non potestis. Quæritis quemadmodum scelere contaminatis hominibus parcatis? at ignoscendo nocentibus, innocentium salutem custodire non potestis.

Compar in Isæolo.

Commoratio in Epimone.

Commutatio, vide in Anaclasi.

Communicatio, vide Anacænosis.

Concessio in Paromologia.

Deesis.

Obsecratio, vel obtestatio, qua Deos oramus, aut homines. Cicero pro Deiotaro, Per dexteram istam tuam ego obtestor, Per ego has lachrymas. Pro Roloio, *utrum* *ignauis*, rogat, oratque te Chryfogone, Apud deos, Virg. Per superos, atque hoc cælum. Per ego has lachrymas, dextramque tuam te. Plautus, ita Deos obtestor per senectutem tuam.

Diabola.

Criminatio, & quasi denuntiatio eorum, que futura sunt. Cicero pro Milone, Erit, erit illud profecto tempus, & illucescet aliquando ille dies, cum tu salutaribus, &c. Terent. Videre videor iam illum diem, quo hinc egeus profugiet aliquò militarum. Apud Virg.

Sed non ante datam cingetis manibus vrbem.

Quam vos dira famæ, nostra quo iniuria cadis,

Ambejas subigas malis absumere manus.

Diacope.

Sive *diastole* est, cum inter duo eadem verba diuersum ponitur aliquid mediū, ut, Culpatuse Paris, diuūm inclementia diuūm. Et, Duc age, duc ad nos. Et, Scis Proteus, scis ipse. Latine dicitur *separatio*. Species est, ut apparet Anadiploseos.

Diarexis.

Est figura sermonis, cum rerum distributione.

Hic Delopum manus, hic sauis tendebat Achilles:

Classibus hic locus, hic acies certare solabant.

(Et) *Hic portus alij effodiant.*

(Et) *ferit ense grauem Thybraum Osirim.*

Hæc latine dicitur *distributio*, vel *designatio*: clara, & subtilis apparet in copula verborum

cum